

SINTEZA

**obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor (structurată pe articole sau puncte din proiect) la proiectul HCE „Pentru modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei”
(în continuare - proiectul HCE)**

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Nr. obiecție i/ propun erii/ recoma ndării	Conținutul obiecției/propunerii/ recomandării	Argumentarea autorului proiectului
I. Obiecții și propuneri de ordin general				
Proiectul HCE	Ministerul Justiției	1.	Se va ține cont că, referințele la actele normative se vor expune ținând cont de prevederile art. 42 alin. (5) și art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”, conform următorului exemplu: „Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 240/2013”. Observațiile sunt valabile și pentru restul cazurilor similare din proiect.	<u>Se acceptă</u>
		2.	La pct. 15 din anexa nr. 3, pct. 1 din anexa nr. 20 și la pct. 1 din anexa nr. 26, întru corectitudinea redactării se va indica că, actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei sunt aprobate prin Hotărâri ale Comitetului executiv ale Băncii Naționale a Moldovei, or, numerele se atribuie hotărârilor și nu anexelor.	<u>Se acceptă</u>
II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
Clauza de adoptare	Ministerul Justiției	1.	În clauza de adoptare se va indica doar temeiul juridic concret pentru emiterea actului normativ, referințele la alte norme ale actelor normative care nu constituie temei juridic de adoptare a actului normativ elaborat, în acest caz, prevederile ce se referă la competența generală a Băncii Naționale a Moldovei de a adopta acte normative în domeniul său de competență și obligația băncilor de a furniza informația necesară nu constituie temei juridic de emitere.	<u>Se acceptă</u>
Pct.1, partea dispozitivă	Ministerul Justiției	2.	Propunem completarea după textul „,...art. 2008),” cu cuvintele „cu modificările ulterioare,”.	<u>Se acceptă</u>

Pct.1, subpct.2), prin care se modifică anexa nr.3 și formularul Raportului ORD 3.2	Ministerul Justiției	3.	Din Anexa nr. 3 se va exclude Nota, conținutul acesteia integrându-se în conținutul Instrucțiunii sau în descrierea modului de întocmire a Raportului.	<u>Se acceptă</u>
Pct.1, subpct.2), prin care se modifică anexa nr.3 și formularul Raportului ORD 3.2 pct. 10 și 11 ale Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.2	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	4.	În coloanele 5 și 6 de indicat unitățile de măsură ale valorilor (valuta contractului sau echivalentul în MDL).	<u>Se acceptă</u> Pentru a aduce precizări privind acest aspect, pct.10 (renumerotat din pct.8) din Modul de întocmire al Raportului ORD 3.2 se completează cu următorul cuprins: „Suma se indică în moneda specificată în coloana N.” Pct. 11 și 12 (renumerotate din 10 și 11) din Modul de întocmire a raportului ORD 3.2 se completează cu sintagma „(echivalentul în lei)”.
Pct.1, subpct.2), pct.11 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.2: „11. În coloana 6 se reflectă suma totală a expunerilor nete față de o persoană individuală sau un grup de clienți aflați în legătură. Valoarea se reflectă în rândul în care în coloana Indicele totalului pentru grup (coloana F) s-a indicat cifra 9, restul celulelor din coloană rămân necompletate.”	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	5.	La pct.11, textul „se reflectă suma totală a expunerilor nete față de o persoană individuală sau un grup de clienți aflați în legătură” de substituit cu textul „se reflectă valoarea expunerii, după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit față de o persoană individuală sau un grup de clienți aflați în legătură”.	<u>Se acceptă</u> Pct. 12 (renumerotat din 11) se expune în următoarea redacție: „12. În coloana 3 se reflectă valoarea expunerii (echivalentul în lei), după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit, față de o persoană individuală sau un grup de clienți aflați în legătură. Se completează valoarea doar în rândurile în care în coloana F s-a indicat cifra „9”, restul celulelor din coloana 3 rămân necompletate.”.
Pct.1, subpct.2), pct.12 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.2: „12. În coloana 7 se reflectă ponderea expunerii băncii aferentă persoanei afiliate în capitalul eligibil al băncii. Valoarea se reflectă în procente fără indicarea semnului \"%” (Ex: 12,57), în rândul în care în coloana Indicele totalului pentru grup (coloana F) s-a indicat cifra 9, restul celulelor din coloană rămân necompletate.”	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	6.	La pct.12, textul „se reflectă ponderea expunerii băncii aferentă persoanei afiliate în capitalul eligibil al băncii. Valoarea se reflectă în procente fără indicarea semnului \"%” (Ex.12,57), în rândul în care în coloana Indicele totalului pentru grup (Coloana F) s-a indicat cifra 9, restul celulelor din coloană rămân necompletate” de substituit cu textul „se reflectă rezultatul raportării expunerii băncii aferentă persoanei afiliate individuale sau a unui grup de clienți aflați în legătură (Valoarea din coloana 6) la valoarea capitalului eligibil al băncii. Valoarea se reflectă în procente fără indicarea semnului „%” (Ex: 12,57), se completează doar rândurile în care se indică cifra 9 în coloana F, restul celulelor din coloana 7 rămân necompletate”.	<u>Se acceptă parțial</u> Coloanele 6 și 7 au fost renumerotate în coloanele 3 și 4. Pct.13 (renumerotat din 12) se expune în următoarea redacție: „13. În coloana 4 se reflectă raportul dintre expunerea băncii aferentă persoanei afiliate individuale sau unui grup de clienți aflați în legătură (valoarea din coloana 3) și capitalul eligibil al băncii. Se completează doar rândurile în care în coloana F s-a indicat cifra „9”, restul

				celulelor din coloana 4 rămân necomplete.”.
Pct.1, subpct.2), pct.19-21 al Modului de întocmire a Raportului ORD 3.2: „19. În coloana 14 se reflectă numărul procesului-verbal al ședinței la care s-a aprobat decizia privind tranzacția cu persoana afiliată. 20. În coloana 15 se reflectă data deciziei organului de conducere/persoanei competente prin care s-a aprobat tranzacția cu persoana afiliată. 21. În coloana 16 se reflectă numele, prenumele persoanei care a semnat contractul, în conformitate cu prevederile punctului 15 litera b) din prezenta instrucțiune.”	BC „Moldindconbank” SA	7.	Informația care urmează a fi prezentată conform coloanelor 14-16 (numărul deciziei, data deciziei, numele persoanei care a semnat contractul) se păstrează în dosarul FIZIC aferent tranzacției (pe suport de hârtie). În contextul în care tranzacțiile de creditare cu persoanele afiliate se aprobă de organul de conducere (Consiliul sau Organul Executiv), informația despre persoana care a semnat contractul chiar nu este relevantă, iar nr./data deciziei nu sunt necesare pentru monitorizare (control suplimentar pe acest domeniu se face trimestrial de către auditul intern). Ajustarea sistemelor electronice de înregistrare a informației, cu completarea suplimentară a acestora cu astfel de câmpuri ar presupune necesitatea completării câmpurilor respective pentru toate creditele deținute de instituțiile financiare, care în cazul băncilor comerciale sistemice ajung la 50.000 unități, cu o rată de reînnoire de peste 50% anual (suplimentar peste 25.000 credite noi anual). Introducerea acestei informații în sistemul operațional al băncilor presupune un efort suplimentar semnificativ manual. În contextul celor menționate, solicităm respectuos excluderea cel puțin a câmpurilor 14-16 din Raportul ORD 3.2, în cadrul proiectului.	Se acceptă parțial Se exclud coloanele 14, 16 și 17. Informațiile din coloana 10 (renumerotată din coloana 15) se păstrează, deoarece sunt importante pentru procesul de supraveghere.
Pct.1, subpct.2), pct.21-22 al Modului de întocmire a Raportului ORD 3.2: „21. În coloana 16 se reflectă numele, prenumele persoanei care a semnat contractul, în conformitate cu prevederile punctului 15 litera b) din prezenta instrucțiune. 22. În coloana 17 se indică funcția/funcțiile ocupate în bancă de către persoana care a semnat contractul.”	BC „Moldova Agroindbank” SA	8.	Forma propusă a Raportului ORD 3.2 a fost completată cu coloanele 16 și 17, solicitându-se includerea detaliilor privind numele, prenumele și patronimicul (dacă există), în conformitate cu actul de identitate al persoanei și funcția deținută pentru persoana care a semnat contractul de credit. Subliniem că Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale nr.240 din 09.12.2013 prescrie exclusiv cerințele aferente aprobării tranzacțiilor cu persoanele afiliate, nu și cerințe față de semnarea propriu- zisă a contractelor. Astfel, în lipsa unei cerințe prescriptive, în contextul centralizării proceselor de analiză a dosarelor de credit, a automatizării proceselor de generare a contractelor de credit, băncile au descentralizat către diferite niveluri, per tipuri de expunere, dreptul de semnare a contractelor de credit. Ca	

			rezultat, considerăm că, acumularea informației care conține date cu caracter personal la nivel de angajați, banca va fi în poziția de utilizare irațională a resurselor sale pentru pregătirea rapoartelor. Din aceste considerente, nu putem susține modificările menționate.	
Pct.1, subpct.3) „b) în Modul de întocmire a Raportului privind informația operativă: pct.1 va avea următorul cuprins: „1. În acest raport se reflectă informația operativă zilnică cu privire la depozitele și împrumuturile băncii.”; pct. 2, 4 și 5 se abrogă;”	OTP Bank SA	9.	Având în vedere actualizarea anexei, propunem completarea cu prevederea privind actualizarea pct.19 din Modul de întocmire a Raportului privind informația operativă.	Comentariu: Pct.19 din Modul de întocmire a Raportului ORD 3.14 se abrogă.
Pct.1, subpct.5) prin care se modifică anexa nr.20 și formularul Raportului ORD 3.21	BC „ProCredit Bank” SA	10.	Conform pct. 4 din Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, tranzacție cu persoanele afiliate este orice transfer de mijloace bănești sau obligații contractuale între părțile afiliate și bancă, indiferent dacă se percepe sau nu o plată, cu excepția tranzacțiilor/operațiunilor ce țin de schimbul valutar în numerar, transferurile prin sistemele de remitere de bani, alimentarea conturilor, achitarea dobânzilor/ comisioanelor/ datoriilor la credite, transferurile legate de pachetele salariale. În acest context, ținem să menționăm că băncile pot avea aprobate și încheiate contracte cu furnizori de servicii care sunt persoane afiliate băncii, cu o valabilitate în curs, dar de care până la momentul raportării banca nu a beneficiat, nu au fost realizate niciun transfer și nicio altă operațiune în baza contractului respectiv. Spre exemplu, presupunem că banca a inclus în raportul menționat pentru perioada de raportare astfel de obligație contractuală (servicii IT/ servicii training), fără a completa câmpurile din raport „data de realizare a tranzacției” (coloana 3 în raport) și „data de finalizare a tranzacției” (coloana 4 în raport) pentru că încă nu s-a prestat serviciul și nu a apărut necesitatea efectuării unei achitări. Dar în următoarea perioadă de gestiune se prestează serviciul și se realizează achitarea, astfel nu este clar cum se va reflecta tranzacția în raport, ar fi posibil în doua rânduri, unul pentru obligația contractuală în curs și altul pentru transferul de achitare pentru serviciul prestat,	Comentariu: În cazul unui contract cu mai multe tranzacții – se vor reflecta datele per contract într-un singur rând, dacă nu există contract – per tranzacție. Pct. 19 din Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, aprobat prin HCA al BNM nr. 240/2013, prevede includerea obligatorie a acestor informații în Registrul tranzacțiilor cu persoanele afiliate, dar banca mai poate completa acest registru și cu alte informații pe care le consideră relevante. Cu referire la obligativitatea completării coloanelor din raport, au fost incluse precizări în modul de completare a acestora.

			presupunând dublarea unui volum de informație. Iar în cazurile în care în baza unui și aceluiași contract se efectuează un număr mai mare de operațiuni pe parcursul trimestrului de gestiune (achitări/transferuri) băncile vor fi în situația de a completa aceeași informație corespunzător coloanelor I, J, K, L, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 la fiecare operațiune. Ținând cont de specificul informațiilor din coloanele respective, fără o soluție IT specială în acest sens, băncile vor fi impuse să asigure completarea datelor manual, crescând astfel costurile de timp, personal implicat și riscul de greșeli umane. Astfel, solicităm respectuos clarificări privind modul reflectării acestor obligații contractuale în Raportul ORD 3.21 în funcție de specificul tehnic al fiecărei tranzacții, de exemplu: obligații contractuale cu furnizorii de servicii în beneficiul băncii, contracte de împrumut privind finanțarea băncilor de către Instituțiile internaționale, garanții bancare pentru astfel de contracte de împrumut, contracte privind acordarea liniilor de credit pentru bănci de la alte instituții financiare afiliate etc. Totodată, cu referire la subiectul desfășurat mai sus, propunem ca, câmpurile noi ce se intenționează a fi incluse în Raportul ORD 3.21 să fie adăugate sub forma unei descrieri în pct. 19 din Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, aprobat prin HCA al BNM nr. 240/2013, oferind băncilor cerințe clare în elaborarea și menținerea Registrului privind tranzacțiile cu persoanele afiliate băncii, precum și o perioadă de tranziție pentru a cumula informația nouă necesară pentru a fi inclusă în raport și, de asemenea, în registru. Rugăm să faceți claritate cu privire la natura informației ce necesită a fi inclusă în raport și anume dacă se includ tranzacțiile pe bază de contract și/sau cele fără contract, dacă pentru cele pe bază de contract se includ și toate operațiunile aferente contractului respectiv. Adicional, în cazul unui contract care presupune un contract care are tranșe, toate în baza unui contract, contractul fiind aprobat în concordanță cu necesitățile Regulamentului privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, cum se reflectă informația în raport în cazul în care este necesară includerea acestora în raport.	
--	--	--	---	--

			Adițional, solicităm să menționați pentru fiecare coloană obligativitatea completării din punct de vedere tehnic, pentru a prevedea din start o verificare înainte de a fi încărcat raportul pe platforma SIRBNM. Propunem să fie organizată o ședință comună cu reprezentanți ai BNM și ai băncilor pentru a pune în discuție diverse exemple de tranzacții cu persoanele afiliate pe care le au băncile și de a clarifica cum acestea trebuie să fie incluse corect în raport. *Comentariile aferente Raportului ORD 3.21 se aplică și pentru coloanele relevante din ORD 3.2.	
Pct.1, subpct.5), pct.1 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21 Informația privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, altele decât expunerile	BC „ProCredit Bank” SA	11.	În pct. 1 a fost inclusă sintagma „inclusiv cele efectuate în perioada de gestiune”. Propunem completarea cu cuvintele „și finalizate”, astfel încât să obținem următoarea formulare: „inclusiv cele efectuate și finalizate în perioada de gestiune”. Aceasta sau o formulare mai precisă va exclude interpretarea, precum că în raport se includ și tranzacțiile finalizate anterior perioadei de gestiune.	<u>Nu se acceptă</u> Comentariul nu este relevant, deoarece instrucțiunea prevede expres că se reflectă informația privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate la data raportării, inclusiv cele efectuate în perioada de raportare.
Pct.1, subpct.5), pct.6 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „6. În coloana E se indică codul grupului din care face parte persoana afiliată, în conformitate cu prevederile punctului 15 litera i) din prezenta instrucțiune.”	BC „Moldindconbank” SA	12.	Menționăm că prevederile pct.15 lit.i) sunt caracteristice pentru expuneri și grupurile de clienți aflați în legătură. Astfel, având în vedere că în Raportul ORD0321 se reflectă tranzacțiile persoanelor afiliate altele decât expunerile, propunem de completat pct.15 din Instrucțiune cu o literă nouă în care se va indica un clasificator care va fi aplicat pentru persoanele afiliate băncilor și rapoartelor aferente (ORD0305 și ORD0321). În acest sens propunem de adăugat și la Raportul ORD0305 o coloană în care se va reflecta codul grupului.	<u>Se acceptă parțial</u> Pct.6 se completează cu textul: „Coloana se completează în cazurile în care banca are expuneri față de persoana afiliată respectivă sau față de grupul din care acesta face parte și cărora le-a fost atribuit un CRR ID, în caz contrar se indică simbolul „-””.
	BC „Eximbank” SA	13.	Propunem următoarea redacție: „În coloana E se indică codul grupului din care face parte persoana afiliată pentru tranzacțiile ce constituie expuneri, în conformitate cu prevederile punctului 15 litera i) din prezenta instrucțiune. În cazul în care tranzacția nu constituie expunere, coloana se va completa cu “0” (zero).” Propunerea respectivă este argumentată în contextul în care, conform reglementărilor Băncii Naționale a Moldovei, codul grupului urmează a fi determinat în conformitate cu Regulamentul cu privire la expunerile mari, care la pct.6 menționează o listă de tranzacții (inclusiv ce pot fi încheiate de bancă cu persoanele sale afiliate și se raportează în cadrul	

			raportului ORD 3.21 Informația privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, altele decât expunerile) ce nu se consideră expuneri.	
Pct.1, subcpt.5), pct.7 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „7. În coloana F se indică codul subdiviziunii băncii care efectuează tranzacția – 11 simboluri, în conformitate cu Lista codurilor de identificare a participanților și a sucursalelor acestora în SAPI.”	BC „Moldindconbank” SA	14.	Menționăm că nu toate tranzacțiile se încheie la nivel de sucursală. În acest sens, pentru astfel de tranzacții poate fi utilizat codul băncii care are 8 simboluri. Astfel, propunem de exclus textul „11 simboluri”.	Se acceptă Coloana F devine coloana D, iar pct. 7 este renumerotat în pct. 5 și se expune în următoarea redacție: „5. În coloana D se indică codul subdiviziunii băncii (codul băncii/ sucursalei) care efectuează tranzacția, în conformitate cu Lista codurilor de identificare a participanților și a sucursalelor acestora în SAPI.”
Pct.1, subcpt.5), pct.9 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „9. În coloana H se reflectă denumirea tranzacției/contractului încheiat cu persoana afiliată (ca ex. contract de credit, de amanet, de locațiune, de depozit etc.).”	BC „Moldindconbank” SA	15.	Având în vedere că în Raportul ORD0321 se reflectă tranzacțiile altele decât expunerile, pentru a evita anumite interpretări propunem de exclus textul „contract de credit”.	Se acceptă
Pct.1, subcpt.5), pct.10 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „10. În coloana I se reflectă după caz, numărul contractului inițial/ numărul tranzacției care a fost încheiat între bancă și persoana afiliată.”	BC „Eximbank” SA	16.	Propunem următoarea redacție: „În coloana I se reflectă, după caz, numărul contractului inițial/numărul tranzacției <i>conform Registrului tranzacțiilor băncii cu persoanele sale afiliate</i> , care a fost încheiat între bancă și persoana afiliată.” Propunerea respectivă este argumentată prin faptul că unele tranzacții încheiate între bancă și persoanele sale afiliate nu presupun semnarea unui contract (exemplu: schimbul valutar prin virament), respectiv este necesar a specifica cum va fi determinat numărul tranzacției.	Se acceptă parțial Pct. 10 se expune în următoarea redacție: „ 10. În coloana I se reflectă, numărul contractului inițial care a fost încheiat între bancă și persoana afiliată. În cazul în care nu există un contract, se reflectă numărul intern generat de bancă pentru evidența tranzacției.”. Formatul câmpului va fi de tip text și în formularul actualizat.
	BC „ProCredit Bank” SA	17.	Pentru coloana I „Numărul contractului/încheierii tranzacției” în cazul în care contractele încheiate cu un furnizor, persoană afiliată, nu sunt suficient de semnificative pentru a ține evidența separată per contract în sistemul informațional, respectiv, banca nu dispune de informația completă în format electronic, este posibilă indicarea unui număr generic al contractului cu includerea tuturor tranzacțiilor atribuite? Venim cu rugămintea de a indica și formatul câmpului (text sau numeric), deoarece există contracte formate doar din cifre, dar și contracte care conțin alte caractere.	

Pct.1, subpct.5), pct.16 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „16. În coloana 3 se reflectă data de realizare a tranzacției/onorării angajamentului/obligațiunii.”	BC „Moldindconbank” SA	18.	Considerăm oportun să precizați care dată se va reflecta pentru tranzacția/contractul care nu prevede o dată de realizare – nu va fi introdusă nicio dată sau data raportului etc.	Comentariu: Se va reflecta data la care tranzacția a avut loc de facto.
	BC „ProCredit Bank” SA	19.	Pentru coloana 3 „Data de realizare a tranzacției” pentru tranzacțiile care au fost aprobate, dar nu a fost semnat un contract sau a fost aprobat și semnat contractul, dar nu au fost efectuate operațiuni, această coloană poate să rămână necompletată?	Comentariu: Da, în ambele cazuri coloana va rămâne necompletată. Coloana 3 se renumerează în coloana 1, iar pct. 16 se completează cu textul: „În cazul unui contract care presupune efectuarea mai multor tranzacții, se reflectă data efectuării ultimei tranzacții în baza acelui contract. Dacă până la data raportării în baza acelui contract nu s-a efectuat nicio tranzacție, coloana rămâne necompletată”.
Pct.1, subpct.5), pct.17 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „17. În coloana 4 se reflectă data de întrerupere a contractului sau finalizare a tranzacției/onorării angajamentului/ obligațiunii.”	BC „Eximbank” SA	20.	Propunem următoarea redacție: „În coloana 4 se reflectă data de întrerupere a contractului sau finalizare a tranzacției/onorării angajamentului/ obligațiunii dacă survine în perioada de raportare a tranzacției”. Propunerea respectivă este argumentată prin faptul că întreruperea contractului/ onorării angajamentului /obligațiunii poate surveni în altă perioadă decât perioada de raportare a tranzacției.	Se acceptă parțial Coloana 4 este renumerotată în coloana 2, iar pct. 17 se expune în următoarea redacție: „17. În coloana 2 se reflectă data de încetare a contractului, în cazul în care nu există un contract, data finalizării tranzacției/onorării angajamentului/ obligațiunii, dacă survine în perioada de raportare a tranzacției, în caz contrar coloana rămâne necompletată”.
	BC „Moldindconbank” SA	21.	Considerăm oportun să precizați care dată se va reflecta pentru tranzacția/contractul care nu a fost întrerupt/reziliat anticipat – data de realizare a tranzacției din coloana 3 sau nu va fi introdusă nicio dată sau data raportului etc.	
	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	22.	De completat cu textul „pe parcursul trimestrului gestionar”.	
	BC „ProCredit Bank” SA	23.	Pentru coloana 4 „Data de finalizare a tranzacției” se completează doar pentru tranzacțiile care au fost finalizate pe parcursul perioadei de gestiune?	

Pct.1, subpct.5), pct.18 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „18. În coloana 5 se reflectă, după caz, rata dobânzii (%), conform contractului (acordului adițional), aferentă tranzacției la data raportării. Pentru tranzacțiile care, conform naturii acestora, nu presupun existența ratei dobânzii, coloana dată se va completa cu „0” (zero) și obligatoriu se va completa coloana 16, cu specificarea că tranzacția raportată nu prevede existența ratei dobânzii.”	BC „Moldindconbank” SA	24.	Menționăm că sunt tranzacții care conform contractului mărimea ratei dobânzii la o anumită dată se stabilește în funcție de valoarea soldului în ziua respectivă. În acest sens, considerăm oportun să precizați dacă pentru astfel de tranzacții vom indica mărimea ratei dobânzii aplicată la data raportului în funcție de sold sau mărimea ratei dobânzii aferente tranzacției conform contractului.	Comentariu: Se raportează mărimea ratei nominale a dobânzii aplicabile soldului la data raportării.
Pct.1, subpct.5), pct.19 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „19. În coloana 6 se reflectă suma tranzacției/valoarea contractului la data înregistrării tranzacției/încheierii contractului.”	BC „Moldindconbank” SA	25.	Menționăm că nu toate tranzacțiile/contractele au sumă/valoare respectiv sold (de ex. contractul aferent proiectului salarial etc.). În acest sens, considerăm oportun să precizați dacă pentru astfel de tranzacții vom indica valoarea „0” sau câmpurile respective nu vor fi completate, având în vedere și algoritmul de verificare a Raportului din SIRBNM.	Se acceptă Coloana 6 se renumerează în coloana 5, iar pct.19 în pct.20 și se completează cu textul: „În cazul în care în contract nu este prevăzută o valoare, se indică cifra „0” (zero)”.
	BC „ProCredit Bank” SA	26.	Pentru coloana 6 „Suma tranzacției/valoarea contractului la data încheierii” se completează suma tranzacției pentru tranzacțiile fără contract și valoarea contractului pentru cele ce presupun un contract sau pentru cazurile tranzacțiilor cu contract se includ două sau mai multe rânduri, unul cu indicarea sumei contractului și celelalte pentru fiecare operațiune în parte?	Comentariu: În cazul unui contract cu mai multe tranzacții – se reflectă datele per contract într-un singur rând, dacă nu există contract – per tranzacție.
	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	27.	În coloanele 6 și 7 de indicat unitățile de măsură a valorilor (valuta contractului sau echivalentul în MDL)	Se acceptă Pct. 19 și 20 (renumerotate în 20 și 21) din Modul de întocmire a Raportului ORD 3.21 se completează cu expresia „echivalentul în lei”.
Pct.1, subpct.5), pct.20 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „20. În coloana 7 se reflectă soldul contractului la data raportării. Sumele vor fi reflectate fără dobânzile calculate la tranzacțiile respective și nu vor fi diminuate cu sumele	BC „Eximbank” SA	28.	Propunem următoarea redacție: „În coloana 7 se reflectă soldul contractului/suma tranzacției la data raportării. Sumele vor fi reflectate fără dobânzile calculate la tranzacțiile respective și nu vor fi diminuate cu sumele aferente ajustărilor de valoare, reducerilor pentru pierderi așteptate din depreciere (pierdere de valoare) și suma calculată a reducerilor pentru pierderi așteptate la active/ angajamentele condiționale calculate în conformitate cu Regulamentul nr. 231/2011”.	Comentariu: Coloana 7 este renumerotată în coloana 6, iar pct.20 este renumerotat în pct.21. Prima propoziție din pct.21 se expune în următoarea redacție: „21. Coloana 6 se completează doar în cazul în care există un contract și se reflectă echivalentul în lei al soldului la data

aferente ajustărilor de valoare, reducerilor pentru pierderi așteptate din depreciere (pierdere de valoare) și suma calculată a reducerilor pentru pierderi așteptate la active/angajamentele condiționale calculate în conformitate cu Regulamentul nr. 231/2011.”			Propunerea respectivă este argumentată prin faptul că unele tranzacții încheiate între bancă și persoanele sale afiliate nu presupun semnarea unui contract (exemplu: tranzacțiile de schimb valutar prin virament).	raportării sau a valorii cumulative a tranzacțiilor efectuate în baza aceluși contract pe parcursul perioadei de raportare.”
	BC „Moldindconbank” SA	29.	Menționăm că nu toate tranzacțiile/contractele au sumă/valoare respectiv sold (de ex. contract aferent proiectului salarial etc.). În acest sens, considerăm oportun să precizați dacă pentru astfel de tranzacții vom indica valoarea „0” sau câmpurile respective nu vor fi completate, având în vedere și algoritmul de verificare a raportului din SIRBNM.	
	BC „ProCredit Bank” SA	30.	Pentru coloana 7 „Soldul contractului la data raportării” rugăm respectuos să indicați modul de calcul al soldului, deoarece există un sold în evidența contabilă, însă acesta ar putea să fluctueze de la o perioadă de raportare la alta pentru contractele de prestare de servicii, de exemplu în cazul în care banca a solicitat prestarea unui serviciu în baza contractului se emite cont de plată, acest cont de plată este introdus în evidența contabilă, soldul datoriei pe contract crește, iar în cazul achitării, acest sold scade. Solicităm o clarificare privind această coloană.	Comentariu: Se reflectă suma înregistrată în contract în contabilitatea băncii la data raportării.
Pct.1, subpct.5), pct.22 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „22. În coloana 9 se reflectă data deschiderii contului prin intermediul căruia s-a efectuat tranzacția.”	BC „Eximbank” SA	31.	Propunem următoarea redacție: „În coloana 9 se reflectă data deschiderii contului la bancă în perioada de raportare prin intermediul căruia s-a efectuat tranzacția. În cazul în care contul nu este deschis la bancă sau este deschis ulterior perioadei de raportare a tranzacției, coloana se va completa cu “0” (zero).” Propunerea respectivă este argumentată prin faptul că unele tranzacții (transfer de mijloace bănești) dintre bancă și persoanele sale afiliate se efectuează printr-un cont deținut de persoana afiliată la o bancă terță (exemplu: efectuarea plăților conform contractului de prestări de servicii de către bancă către contul deținut de persoana afiliată într-o bancă terță). De asemenea, deschiderea contului la bancă poate avea loc ulterior semnării contractului care poate coincide cu o altă perioadă de raportare.	Se acceptă parțial Coloana 9 a fost renumerotată în coloana 7. Pct. 22 se expune în următoarea redacție: „22. În coloana 7 se reflectă data deschiderii contului la bancă, prin intermediul căruia s-a efectuat tranzacția. Dacă până la data raportării nu a fost deschis un cont, coloana dată nu se completează.”
	BC „ProCredit Bank” SA	32.	Pentru coloanele 9 „Data deschiderii contului” și 10 „Data închiderii contului” în cazul în care se deschide un cont intern și după se efectuează o plată către un cont deschis în altă bancă din țară sau de peste hotare, ce se indică în aceste coloane, dacă	Comentariu: Se indică data deschiderii și data închiderii contului intern al băncii, doar dacă deschiderea/închiderea a avut loc în perioada de raportare.

			contul intern nu este legat de o singură persoană, de asemenea cum se indică informația pentru a nu crea confuzie?	
Pct.1, subpct.5), pct.23 al Modului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „23. În coloana 10 se reflectă data închiderii contului prin care s-a efectuat tranzacția.”	BC „Eximbank” SA	33.	Propunem următoarea redacție: „În coloana 10 se reflectă data închiderii contului deschis la banca prin care s-a efectuat tranzacția. În cazul în care contul a fost închis ulterior perioadei de raportare a tranzacției coloana se va completa cu “0” (zero).” Propunerea respectivă este argumentată prin faptul că unele tranzacții (transfer de mijloace bănești) dintre bancă și persoanele sale afiliate se efectuează printr-un cont deținut de persoana afiliată la o bancă terță (exemplu: efectuarea plăților conform contractului de prestări de servicii de către bancă către contul deținut de persoana afiliată într-o bancă terță). De asemenea, închiderea contului la bancă poate avea loc ulterior perioadei de raportare a tranzacției, respectiv în alt trimestru de gestiune.	<u>Se acceptă parțial</u> Coloana 10 a fost renumerotată în coloana 8. Pct. 23 se expune în următoarea redacție: „23. În coloana 8 se reflectă data închiderii contului deschis la bancă, prin care s-a efectuat tranzacția. Dacă până la data raportării contul nu a fost închis, coloana dată nu se completează.
	BC „Moldindconbank” SA	34.	Considerăm oportun să precizați care dată se va reflecta pentru conturile care nu au fost închise – data de realizare a tranzacției din coloana 3 sau nu va fi introdusă nicio dată sau data raportului etc.	
Pct.1, subpct.5), pct.24 al Modului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „24. În coloana 11 se reflectă organul de conducere/persoana care a aprobat decizia privind tranzacția cu persoana afiliată.”	BC „Moldindconbank” SA	35.	Conform Regulamentului nr.240/2013, orice tranzacție cu persoana afiliată poate fi aprobată doar de Consiliu sau de organul executiv. Astfel, propunem de exclus cuvântul „/persoana”.	<u>Comentariu:</u> Modificarea în acest sens a Regulamentului privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, a fost aprobată prin HCE al BNM nr.137/2022 (intrarea în vigoare 15.11.2022), astfel la intrarea în vigoare a modificărilor la Raportul ORD 3.21 propuse prin acest proiect, regulamentul va prevedea opțiunea dată.
Pct.1, subpct.5), pct.27 al Modului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „27. În coloana 14 se reflectă numele, prenumele persoanei care a semnat contractul, în conformitate cu	BC „Eximbank” SA	36.	Propunem următoarea redacție: „În coloana 14 se reflectă numele, prenumele persoanei care a semnat contractul, în conformitate cu prevederile pct. 15 litera b) din prezenta instrucțiune. În cazul în care încheierea tranzacției nu presupune semnarea unui contract coloana se va completa cu “0” (zero).” Propunerea respectivă este argumentată prin faptul că unele tranzacții, conform naturii acestora, nu presupun încheierea	<u>Comentariu:</u> Pentru uniformizare cu Raportul ORD 3.2, se exclude coloana 14 Numele, prenumele persoanei care a semnat contractul din cadrul raportului.

prevederile punctului 15 litera b) din prezenta instrucțiune.”			unui contract (exemplu: tranzacțiile de schimb valutar prin virament, tranzacțiile Forex, constituirea plasamentelor interbancare etc.).	
Pct.1, subpct.5), pct.28 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21: „28. În coloana 15 se indică funcția/funcțiile ocupate în bancă de către persoana care a semnat contractul.”	BC „Eximbank” SA	37.	Propunem următoarea redacție: „În coloana 15 se indică funcția/funcțiile ocupate în bancă de către persoana care a semnat contractul. În cazul în care încheierea tranzacției nu presupune semnarea unui contract coloana se va completa cu “0” (zero).” Propunerea respectivă este argumentată în contextul propunerii de modificare a pct.27 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.21 Informația privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, altele decât expunerile.	<u>Comentariu:</u> Pentru uniformizare cu Raportul ORD 3.2, se exclude coloana 15 Funcția persoanei care a semnat contractul din cadrul raportului.
Pct.1, subpct.6) prin care se modifică anexa nr. 24 și formularul Raportului ORD 3.25 Operațiunile clienților băncii	BC „Moldindconbank” SA	38.	În sensul descris din proiectul prezentat, ORD 3.25 este un raport complet nou, cu o schimbare a conținutului, volumului și frecvenței sale: a) Raportul actual include documente aferente casieriei și sumei de la 50.000 lei și mai mult/sau echivalentul documentelor valutare, tranzacții la casele de schimb valutar cu echivalentul a peste 200.000 lei (inclusiv tranzacții cu carduri bancare asociate). Codificarea tranzacției include 4 coduri (retragere de numerar, primire de numerar, tranzacții BSV (2 coduri)) Sunt indicate doar datele clientului băncii (IBAN, IDNO / IDNP, nume). Noul raport va include toate tranzacțiile băncii cu persoane juridice și persoane fizice, inclusiv tranzacții intrabancare aferente clienților, în valoare de la 5.000 lei și mai mult, cu excepția operațiunilor privind calculul și a plății dobânzilor și a comisioanelor. Codificarea tranzacțiilor cuprinde 9 coduri (care include cele 4 coduri de mai sus). Pe lângă acestea, se adaugă: 1. Tranzacții între doi clienți ai băncii 2. Operațiuni între bancă și client în cadrul contractelor de depozit/credit 3. Conversia valutară între conturile aceluiași client 4. Transferuri prin sisteme de transfer rapid realizate de persoane fizice 5. Operațiuni cu carduri bancare (carduri emise de bancă, carduri ale altor persoane din rețeaua băncii (ATM, POS, sucursale).	<u>Se acceptă partial</u> Urmare propunerii, Raportul ORD 3.25 se abrogă și se completează Instrucțiunea cu anexa nr. 27, Raportul ORD 3.28 Operațiunile clienților băncii. Prin introducerea unui raport cu o formă și conținut diferit decât ORD 3.25 anterior, BNM încearcă să cuprindă tipul de date necesare pentru supravegherea la distanță de care actualmente nu dispune BNM. Menționăm că datele de care dispunem nu pot fi prelucrate în alte scopuri decât în cele pentru care se solicită (de exemplu: statistic, valutar, etc.). Totodată, unele date redundante, se elimină din raportarea actuală.

		Totodată, pentru tranzacțiile codificate (retragerea numerarului, acceptarea numerarului, tranzacțiile BSV (2 coduri) este necesară reflectarea tranzacțiilor clienților, în privința cărora se aplică măsuri asigurătorii în conformitate cu Legea 308/2017 privind combaterea spălării banilor și finanțarea terorismului. Va fi necesar să se stabilească mai multe limite și condiții pentru identificarea unor astfel de tranzacții. Se adaugă și un canal de inițiere a operațiunii: cu prezență fizică / fără prezență fizică. Se adaugă informații despre contraparte: 1. Titlu 2. Număr de identitate 3. IBAN/cont 4. Codul țării 5. ID cumpărător/ID comerciant 6. Codul categoriei comerciantului b) Volumul raportului actual include 30.000 de înregistrări pentru luna mai (aproape 1.300 de înregistrări doar la 31.05.2022). Volumul noului raport este greu de prezis, în jurul a câteva zeci de mii de înregistrări pe zi, deci o creștere de până la 20 de ori. c) Periodicitatea raportului actual este lunară, până în data de 10 a lunii următoare celei de raportare. Frecvența noului raport este zilnică, până la ora 13-00 a următoarei zile lucrătoare după cea de raportare. Având în vedere complexitatea arhitecturii tehnice și funcționale, pentru procesarea corectă a operațiunilor cu cardurile bancare, banca utilizează conturi de tranzit, acest aspect va face complexă completarea corectă a plătitorului și a destinatarului, operatorii pot comite erori la procesarea documentelor (respectiv ar putea fi necesară intervenția manuală într-un raport deja generat). d) În plus, în momentul de față, există rapoarte care includ deja informații pe care BNM propune să fie incluse în noul raport 3.25: 1. Toate încasările prin intermediul SWIFT, al sistemelor transferurilor rapide, toate tranzacțiile persoanelor fizice și ale persoanelor juridice nerezidente pot fi văzute în balanța de plăți 1PB, care în luna mai era formată din 159.000 de linii.	
--	--	---	--

			2. Toate documentele de casă sunt afișate în mai multe rapoarte (ORD 4.6 și ORD1.9). 3. Tranzacțiile de conversie ale clienților sunt afișate în ORD 4.8 și raportul zilnic 04067. În contextul celor menționate, BC Moldindconbank S.A. consideră că acesta este un raport complet nou cu o cantitate foarte mare de informații care se repetă în alte rapoarte obligatorii deja în vigoare și pentru eficiența proceselor de raportare conținutul raportului urmează a fi reanalizat, iar raportul elaborat de la zero și nu ca o ajustare a raportului existent ORD 3.25.	
	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	39.	De menționat că, o parte din informația raportată zilnic în acest raport se va dubla cu informația raportată (tot zilnic) prin intermediul Raportului cu privire la sumele de valută străină cumpărate și vândute de către bancă contra lei moldovenești, prezentată BNM în temeiul Regulamentului privind stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele străine, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al BNM nr.3 din 15.01.2009.	<u>Comentariu:</u> Raportul cu privire la sumele de valută cumpărate și vândute de către bancă contra lei moldovenești prezentat BNM nu conține toate detaliile despre tranzacție care sunt prevăzute în Raportul nou ORD 3.28 Operațiunile clienților băncii. Totodată, raportul menționat are alt scop (analiza pieței valutare) decât cel urmărit prin proiect, datele acestuia nu pot fi utilizate în scopul supravegherii de la distanță.
Pct.1, subpct.6), pct.1 și 2 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.25: „1. În raport se înscriu toate operațiunile înregistrate în cadrul băncii cu clienții săi persoane fizice și juridice. 2. În raport se includ tranzacțiile intrabancare ce depășesc suma de 5000 lei/ tranzacția (sau echivalentul acesteia cu utilizarea cursului oficial la data tranzacționării). În raport nu se vor include operațiunile de calculare și percepere de către bancă a dobânzilor/comisioanelor aferente	BC „Eximbank” SA	40.	Ținând cont de faptul că Modul de întocmire a raportului prevede la pct.1 că în raport se înscriu toate operațiunile înregistrate în cadrul băncii cu clienții săi persoane fizice și juridice, iar la pct.2 se menționează că în raport se includ tranzacțiile intrabancare ce depășesc suma de 5000 lei/tranzacția, este necesar a determina dacă raportul va include: 1) doar tranzacțiile intrabancare (ce depășesc suma de 5000 lei/tranzacția) sau 2) toate tranzacțiile interbancare și tranzacțiile intrabancare (ce depășesc suma de 5000 lei/tranzacția);	<u>Comentariu:</u> Pct. 1 și 2 din modul de întocmire a raportului (ORD 3.28) au fost reformulate, cuvântul „intrabancare” a fost exclus.
	BC „ProCredit Bank” SA	41.	Propunem reformularea punctului 1, astfel încât să enumere nemijlocit tipurile de tranzacții care urmează să fie reflectate în raport (de ex.: tranzacțiile intrabancare, în numerar, cumpărare-vânzare valută și operațiuni cu cardul) pentru a fi în concordanță cu codurile operațiunilor enumerate în pct. 3.4.	<u>Se acceptă parțial</u> Pct. 1 din modul de întocmire a raportului (ORD 3.25 a fost înlocuit cu raportul ORD 3.28) și se expune în următoarea redacție: „1. În raport se înscriu operațiunile înregistrate în

relației de afaceri cu persoanele fizice și juridice.”			În pct. 2 este indicat că raportul include tranzacțiile intrabancare, iar în pct. 3.1 se face referință la corespondența operațiunii cu sistemul de transfer SWIFT/SAPI ("în cazul corespondenței operațiunii cu sistemul de transfer SWIFT/SAPI se indică „Ref Nr/Msg ID.”). Luând în considerare că operațiunile intrabancare nu trec prin sistemele de transfer menționate în pct. 3.1, solicităm respectuos o clarificare a referinței date. Totodată, venim cu propunerea de a indica în această coloană un cod unic intern de referință.	cadrul băncii cu clienții săi persoane fizice și juridice, ce depășesc suma de 5000 lei/tranzacția (sau echivalentul acesteia calculat cu utilizarea cursului oficial la data tranzacționării) și care se încadrează în tipul operațiunilor indicate la pct. 3 subpt.4) din modul de întocmire a prezentului raport.” Tipul tranzacției este reflectat în pct.3 subpt.4) din descrierea Modulului de întocmire a raportului. Acest punct a fost completat, au fost făcute clarificări pentru a reflecta exact tipul de tranzacție care urmează a fi raportat. Referința la corespondența cu sistemele de transfer SWIFT/SAPI a fost exclusă.
Pct.1, subpct.6), pct. 3.1 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.25: „3.1 În coloana A se reflectă codul unic de identificare a operațiunii ce identifică univoc tranzacția/operațiunea din data executării acesteia de către bancă. În cazul corespondenței operațiunii cu sistemul de transfer SWIFT/SAPI se indică „Ref Nr/Msg ID”. În cazul tranzacțiilor cu cardul, se indică valoarea ”RRN” (Retrieval Reference Number) din sistemul de plăți cu cardul.”	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	42.	La pct. 3 subpct. 3.1 nu este clară expresia „în coloana A se reflectă codul unic de identificare a operațiunii ce identifică univoc tranzacția/operațiunea din data executării acesteia de către bancă.” Pentru claritatea textului citat solicităm descrierea mai explicită aferentă codurilor menționate.	<u>Comentariu:</u> Banca va introduce în coloana A codul unic reflectat în sistemele interne ale băncii cu referire la tranzacția efectuată, cu excepția tranzacțiilor cu cardul, pentru care se indică valoarea ”RRN” (Retrieval Reference Number) din sistemul de plăți cu cardul.
Pct.1, subpct.6), pct. 3.3 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.25: „3.3 În coloana C se indică data efectuării operațiunii, în formatul: „dd.mm.yyyy”.”	OTP Bank SA	43.	La pct.3 subpct. 3.3, considerăm oportun de a clarifica necesitatea completării coloanei C, având în vedere faptul că raportul se va prezenta zilnic.	<u>Comentariu:</u> Coloana dată este necesară pentru a reflecta (confirma) data efectuării tranzacției în sistemele interne ale băncii. Totodată, dat fiind faptul că se va raporta un volum foarte mare de informații care ulterior vor fi prelucrate automatizat în alte aplicații,

				considerăm necesară păstrarea acestei coloane.
Pct.1, subpct.6), pct. 3.4 al Modului de întocmire a Raportului ORD 3.25: „3.4 În coloana D se reflectă codul operațiunii, după cum urmează: 01 – transferul electronic înregistrat dintre doi clienți ai băncii, persoană fizică sau juridică, ambii având conturile deschise în cadrul băncii care efectuează operațiunea; 02 – transferul electronic înregistrat dintre bancă și clientul său, persoană fizică sau juridică, în scop de plasare/depozitare sau împrumut/creditare a mijloacelor bănești; 03 – operațiuni de conversie valutară între conturile aceluiași client; 04 – transferurile înregistrate de mijloace bănești între persoanele fizice efectuate prin intermediul Sistemelor de remiteri de bani; 05 – încasarea numerarului în contul clientului; 06 – eliberarea numerarului din contul clientului; 07 – cumpărarea valutei de la persoanele fizice în numerar (pentru persoanele identificate conform actelor normative în vigoare); 08 – vânzarea valutei persoanelor fizice în numerar (pentru	BC „ProCredit Bank” SA	44.	La punctul 3.4 solicităm clarificarea privind includerea/excluderea tranzacțiilor de achitare a produselor de creditare la codul 02. Cu privire la operațiunile cu codurile 05-08 („Pentru operațiunile cu codul 05, 06, 07, 08 se vor înregistra acele tranzacții, ai căror clienți au fost supuși măsurilor de precauție conform cerinței Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”) solicităm o descriere mai detaliată a măsurilor menționate și a operațiunilor incluse în aceste coduri, întrucât Legea nr. 308/2017 prevede aplicarea diverselor măsuri (măsuri amplificate, măsuri sporite). Totodată, urmare a deciziei departamentului AML al băncii, pot fi aplicate măsuri de precauție adiționale celor conform Legii 308/2017, respectiv, propunem includerea în Instrucțiune a unei mențiuni privind includerea/ neinclusiunea acestor operațiuni în prezentul raport. Rugăm să oferiți detalii cu privire la tipurile de tranzacții cu codul 09. De exemplu: conducându-ne după prevederile pct..2, la acest cod urmează a fi raportate doar tranzacțiile P2P intrabancare. Totodată, în pct. 3.4 se regăsesc coduri aferente tranzacțiilor în numerar (depuneri/retrageri). Rugăm să fie menționat expres la care cod trebuie raportate tranzacțiile de depunere/retragere efectuate la ATM-urile băncii (05/06 sau 09). Solicităm respectuos menționarea expresă a faptului că tranzacțiile intrabancare între conturile aceluiași client nu trebuie incluse în raport, cu excepția operațiunilor de conversie valutară între conturile aceluiași client (codul 03, col.D).	<u>Comentariu:</u> La codul 02 se reflectă tranzacțiile dintre bancă și client, respectiv, acordări/rambursări de credit; depuneri/retrageri de economii etc. În raport se reflectă tranzacția cu codul 05, 06, 07 și 08 pentru clienții care cad sub incidența măsurilor de precauție stabilite conform cerințelor Legii 308/2017, indiferent de tipul măsurii de precauție aplicate. În raport se reflectă tranzacțiile cu codul 09 pentru toate operațiunile înregistrate cu cardul de către persoanele fizice/juridice (merchant, P2P, B2B etc.) cu excepția celor de depunere/retragere din contul clientului prin utilizarea unui bancomat (ATM), a unui POS-terminal sau a unui terminal de plată de autodeservire pentru care se vor reflecta codurile 05/06, după caz. Tranzacțiile clientului prin utilizarea ATM se reflectă respectiv la depunere/retragere din contul clientului (05/06). Tranzacțiile intrabancare sunt reflectate prin utilizarea codului 01, 03 etc. Cuvântul „intrabancare” a fost exclus din pct.2, iar pct. 3 subpct.4) a fost completat cu unele clarificări pentru a

persoanele identificate conform actelor normative în vigoare); 09 – operațiuni cu cardul (carduri emise de bancă, sau carduri în rețeaua de acceptanță a băncii). Pentru operațiunile cu codul 05, 06, 07, 08 se vor înregistra acele tranzacții, clienții cărora au fost supuși măsurilor de precauție conform cerinței Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.”				asigura o mai bună înțelegere a tranzacțiilor care urmează a fi incluse în raport.
	BC „Eximbank” SA	45.	La pct. 3.4 a Modulului de întocmire a raportului, coloana D, cod 02 - este necesar de specificat tipul operațiunilor incluse în scopul de plasare/depozitare, pentru a determina dacă salariile achitate de către bancă angajaților săi care sunt clienții băncii, Ordinele de plată perfectate de către bancă în folosul clienților săi (exemplu: achitarea serviciilor) urmează a fi raportate în acest context; La pct. 3.4 a Modulului de întocmire a raportului, coloana D, cod 09 – este necesar a determina dacă eliberarea numerarului de la ghișeu, prin card, va fi inclusă la codul 09 sau codul 06, de asemenea, este necesar a clarifica mediul de utilizare a cardului (spre exemplu dacă raportul va include doar tranzacțiile intrabancare atunci vor fi raportate doar tranzacțiile cu cardurile băncii în rețeaua de acceptare a băncii).	Comentariu: În raport se reflectă toate operațiunile efectuate între bancă și clienții săi - persoane fizice și juridice, inclusiv dacă sunt angajați. În Modul de întocmire a Raportului este specificat că se reflectă operațiunile cu carduri emise de bancă sau carduri în rețeaua de acceptanță a băncii. Tranzacțiile cu carduri în rețeaua de acceptanță a băncii sunt tranzacțiile în care banca figurează ca „Acquiring bank”.
	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	46.	Pct. 3 subpct. 3.4 nu este clară expresia „carduri în rețeaua de acceptanță a băncii”. Pentru claritatea interpretării expresiei citate solicităm descrierea mai explicită a acesteia.	Pct. 3 subpct.4) din modul de întocmire a raportului se completează cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Se reflectă codul 09 pentru toate tranzacțiile efectuate cu cardul de către persoanele fizice/juridice (merchant, P2P, B2B etc.), cu excepția celor de depunere/retragere din contul clientului prin utilizarea unui bancomat (ATM)), a unui POS-terminal sau a unui terminal de plată de autodeservire pentru care se vor reflecta codurile 05/06, după caz.” De asemenea pct.3 subpct.5) a fost completat și va conține 4 coduri. „3.5 În coloana E se indică tipul de canal folosit pentru inițierea operațiunii, după cum urmează: 01 – la ghișeul băncii; 02 – prin canale digitale ale băncii;

				03 – prin intermediul unui bancomat (ATM) sau a unui terminal de plată de autodeservire al băncii; 04 – în rețelele partenerilor (inclusiv bănci).”
Pct.1, subpct.6), pct. 3.11 al Modulului de întocmire a Raportului ORD 3.25: „3.11 În coloana 6 și 12 se indică codul alfabetic al monedei în care este efectuată operațiunea (conform Standardului ISO 4217, alpha-3).”	OTP Bank SA	47.	Pct.3 subpct. 3.11, având în vedere prevederile punctului 7 din Instrucțiunea privind modul de întocmire și prezentare de către bănci a rapoartelor în scopuri prudențiale, rugăm clarificarea modalității de indicare a codului monedei necesar de a fi inclus în raport (ISO 4712 numeric sau alpha-3).	<u>Comentariu:</u> În scopul acestui raport, în coloana 6 și 12 se indică codul alfabetic al monedei în care este efectuată operațiunea (conform Standardului ISO 4217, alpha-3), precum este indicat în modul de completare a raportului.
Pct.1, subpct.7) „7) în anexa nr. 25, Modul de întocmire a raportului, pct. 6 se completează cu următorul text: „În cazul în care un membru al organului de conducere execută și atribuțiile unei funcții de control intern a băncii, se va face și mențiunea respectivă.”	BC „Moldova-Agroindbank” SA	48.	Propunem ca textul completării să fie modificat și expus în următoarea redacție: „În cazul în care un membru al organului de conducere execută și atribuțiile conducătorului unei funcții de control intern a băncii, se va face și mențiunea respectivă.”	<u>Se acceptă</u>
Pct.1, subpct.8) prin care se completează cu anexa nr. 26 și tabelele raportului ORD 3.27	OTP Bank SA BC „Victoriabank” SA	49.	În vederea determinării cadrului de generare a rapoartelor, considerăm necesar de a determina forma tabelară a Rapoartelor ORD 3.27B și ORD 3.27C.	<u>Se acceptă</u>
	BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA	50.	Pentru aplicarea corectă și univocă a prevederilor aferente modului de întocmire a raportului menționat considerăm oportun de a include unele exemple.	<u>Nu se acceptă</u> Compartimentul Modul de completare a Raportului ORD 3.27, precum și Anexa nr. 2 ¹ din Regulamentul nr. 322/2018, în baza căreia a fost elaborat raportul conțin suficiente instrucțiuni aferente modului de completare.

Pct.1, subpct.8) Anexa nr. 26, pct. 1 al Modulului de întocmire a Raportului privind calculul modificării valorii economice a băncii ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii	BC „ProCredit Bank” SA	51.	Pct. 1 din Modul de întocmire a Raportului ORD 3.27 face referire la prevederile Regulamentului nr. 322/2018 privind cadrul de administrare a activității băncilor. Potrivit acestuia, Anexa nr. 2¹, pct.1 (2): „2) elementele bilanțiere și extrabilanțiere sunt tratate la valoarea determinată conform pct. 5, respectiv, pct.6 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.111/2018.” Totodată, pct.5 din Regulamentul 111/2018 se referă exclusiv la valoarea expunerii unui element de activ: „5. Valoarea expunerii unui element de activ este valoarea sa contabilă rămasă după ce au fost aplicate ajustări specifice pentru riscul de credit în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent calculului de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit, ajustări de valoare suplimentare, precum diminuarea cu alte reduceri ale fondurilor proprii aferente elementului de activ în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital.” În acest context, solicităm o clarificare privind cum trebuie banca să raporteze obligațiile (la valoarea de bilanț a acestora sau la altă valoare).	<u>Se acceptă</u> Redacția pct.1 din anexa nr.2¹ la Regulamentul nr.322/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor va fi modificată în proiectul HCE privind modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei, care este la etapa de ajustare la propunerile comunității bancare. Astfel partea pasivă (obligațiile) sunt tratate la valoarea de înregistrare în contabilitate, netă de provizioanele specifice și generale recunoscute în situațiile financiare.
Pct.1, subpct.8) Anexa nr. 26, pct. 2 al Modulului de întocmire a Raportului privind calculul modificării valorii economice a băncii ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii	OTP Bank SA	52.	În Modul de întocmire a Raportului privind calculul modificării valorii economice a băncii, ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii, la pct. 2 rugăm clarificarea sintagmelor „din afara portofoliului de monedă” și „din afara portofoliului de tranzacționare”.	<u>Comentariu:</u> Termenul „portofoliu de tranzacționare” este utilizat activ în reglementările BNM, cu definirea noțiunii în Regulamentul nr.114/2018. Astfel, portofoliu de tranzacționare este un portofoliu care reprezintă toate pozițiile pe instrumente financiare și mărfuri deținute de o bancă, fie cu intenția tranzacționării, fie cu scopul de a acoperi pozițiile deținute cu intenția tranzacționării; Respectiv, pozițiile care nu se încadrează în această noțiune reprezintă poziții din afara portofoliului de tranzacționare.

				Sintagma „din afara portofoliului de monedă” se exclude.
	BC „ProCredit Bank” SA	53.	Conform pct. 2 din Modul de întocmire a Raportului ORD 3.27, raportul va include și: „... toate elementele extrabilanțiere din afara portofoliului de tranzacționare care sunt sensibile la schimbările ratelor dobânzii...” Solicităm o clarificare privind distribuirea pe benzi de scadență a elementelor extrabilanțiere, din care să fie clar cum urmează a fi raportate elementele extrabilanțiere, reieșind din faptul că nu se cunoaște data când acestea vor fi accesate (de exemplu: raportarea în banda de până la 1 lună).	<u>Comentariu:</u> Elementele extrabilanțiere din afara portofoliului de tranzacționare urmează a fi raportate în baza termenilor indicați în contract. Totodată, sbp.3)-7) pct.1 din anexa nr.2 ¹ la Regulamentul nr.322/2018 privind cadrul de administrare a activității băncilor detaliază tratamentul anumitor elemente specifice.
Pct.1, subpct.8) Anexa nr. 26, pct. 3, 6, 7 al Modulului de întocmire a Raportului privind calculul modificării valorii economice a băncii ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii	BC „Victoriabank” SA	54.	Pct. 3, 6, 7: Rămâne valabilă sintagma de la pct. 6 lit. b) „(...) rezultând o singură poziție lungă sau scurtă, care se va reflecta, după caz, în coloana 3 sau 4” și pentru tabelul agregat al raportului ORD 3.27A, implicit în cazul coloanelor 3 și 4 (eventual, în cazul coloanelor 6 și 7)? Considerăm necesară precizarea modului de completare a Raportului ORD 3.27A aferent tabelului agregat.	<u>Comentariu:</u> Prevederea de la pct.6 lit. b) vizează inclusiv tabelul agregat pentru alte monede „ALTE”. Totalul pozițiilor nete ponderate (suma rândului 14 pentru toate monedele (inclusiv „ALTE”) pentru care a fost completat câte un tabel) se completează în raportul ORD 3.27B (rd.2.1).
Pct.1, subpct.8) Anexa nr. 26, pct. 8 al Modulului de întocmire a Raportului privind calculul modificării valorii economice a băncii ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii	BC „Victoriabank” SA	55.	Cum trebuie interpretată sintagma de la lit. b) „în rândul 2.1 se completează poziția ponderată pentru întregul portofoliu, exclusiv portofoliul de tranzacționare, obținută prin însumarea pozițiilor nete ponderate lungi (..) sau ponderate scurte (..) pentru fiecare valută în parte pentru care se completează tabelul ORD 3.27A, regula fiind respectată și pentru tabelul agregat”, mai exact: - Raportul ORD 3.27B urmează a fi completat inclusiv pe monede semnificative (ori acest fapt se menționează expres doar pentru Raportul ORD 3.27A, iar la pct. 8 lit. c) se solicită a fi reflectat „raportul procentual dintre poziția ponderată netă, pentru întreg portofoliu”)?	<u>Comentariu:</u> Raportul ORD 3.27A se completează câte un tabel pentru fiecare monedă semnificativă și un tabel agregat pentru celelalte monede (se indică codul monedei „ALTE”). Raportul ORD 3.27B se completează un tabel care include în rândul 2.1 totalul rândului 14 (se însumează rândul 14 din toate tabelele prezentate conform ORD 3.27A, inclusiv tabelul agregat pentru alte monede „ALTE”-pentru monede ne semnificative).

			- expresia „poziția ponderată pentru întregul portofoliu” reprezintă, de fapt, poziția ponderată netă (sursa pentru calculul de la pct. 8 lit. c))? - „poziția ponderată netă pentru întregul portofoliu” urmează a fi calculată prin compensarea pozițiilor lungă și scurtă totală din rândul 14 coloanele 6 și, respectiv 7 sau prin însumarea valorii absolute a celor din urmă?	
Pct.1, subpct.8) Anexa nr. 26, pct. 9 al Modulului de întocmire a Raportului privind calculul modificării valorii economice a băncii ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii	BC „Victoriabank” SA	56.	Ce presupune și cum trebuie justificată completarea „direcției presupuse de modificare - creștere/scădere - a ratelor dobânzii” la lit. b)? Respectiv, în condițiile în care banca alege să aplice modificarea presupusă a ratelor de dobânzi în ambele direcții (+/-), rămâne neclară justificarea pe care urmează s-o descrie în rândul 4 „Alte comentarii relevante”. Ca rezultat al descrierii de la lit. b) și c), banca deduce că sunt necesare prezentarea rezultatelor modificării potențiale a valorii economice ca urmare a aplicării diferitelor șocuri de evoluție a ratelor dobânzilor, altele decât 200 puncte de bază. Se confirmă această concluzie? Dacă da, care va fi modalitatea de prezentare a rezultatelor unor eventuale scenarii, în care modificarea ratelor se aplică discreționar pe ecarturi de scadență și nu nemijlocit asupra poziției ponderate nete totale? În vederea stabilirii unor reguli unice, intervenim cu rugămintea de a organiza o ședință de lucru cu toate băncile în vederea întocmirii Raportului ORD 3.27 „Raportul privind calculul modificării valorii economice a băncii ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii” (anexa nr.26).	Comentariu: Conform descrierii de la pct.9 lit.d) (lit.d) a devenit lit.b) urmare modificărilor), în coloana „Alte comentarii relevante” banca descrie metoda de calcul utilizată și ipotezele privind compensarea/necompensarea între rezultatele aferente monedelor. În scopul evitării interpretărilor ambigue, al 2-lea enunț de la lit.b) a fost exclus. Totodată, atragem atenția că pct. 289² din Regulamentul nr.322/2018 prevede obligativitatea calculării modificării valorii economice ca urmare a aplicării unei/unor schimbări bruște și neașteptate ale ratelor dobânzii, inclusiv utilizând șocul/șocurile standard de o dimensiune de minim 200 puncte de bază, în ambele direcții. Prin urmare, nu presupune o alegere a băncii. Metodologiile interne ale băncii trebuie să dea posibilitatea de a evalua riscul folosind metoda valorii economice (pct.289¹ subpct.2) din Regulamentul nr.322/2018). În ceea ce privește organizarea unei ședințe considerăm că Modul de completare a Raportului ORD 3.27, precum și anexa nr. 2¹ din Regulamentul nr. 322/2018, în baza căreia a fost elaborat raportul conțin

				suficiente instrucțiuni aferente modului de completare. În cazul unor neclarități, băncile pot adresa solicitări privind clarificarea aspectelor incerte.
Pct.2, subpct.1) prin care se modifică poziția 36 a tabelului 1 din anexa nr. 1 la Instrucțiunea privind modul de prezentare a rapoartelor în formă electronică la BNM, aprobată prin HCE al BNM nr. 245/2019	OTP Bank SA	57.	Deoarece Raportul ORD 3.25, în varianta propusă spre modificare, va avea un volum mare de tranzacții, este necesară o precizare referitor la modul de transmitere zilnică a raportului către Banca Națională a Moldovei (Portalul SIRBNM sau MT SIRBNM).	Se acceptă Coloana „Canalul de transmitere” se completează cu textul „/MT SIRBNM” (la Raportul ORD 3.28 care va înlocui Raportul ORD 3.25).
Pct.3 „3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”	OTP Bank SA	58.	Cu referire la termenul de intrare în vigoare, precum și urmare a evaluării activităților premergătoare alinierii la cadrul de raportare actualizat, considerăm necesar de a actualiza termenul de intrare în vigoare, prin modificarea textului „o lună” cu „trei luni”, cu excepția modificărilor propuse la Raportul ORD 3.14.	Nu se acceptă Dat fiind faptul că rapoartele sunt de o importanță majoră pentru procesul de supraveghere se va păstra termenul standard de intrare în vigoare a hotărârii și anume, 1 lună din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
	BC „Moldindconbank” SA	59.	În cazul aprobării modificărilor propuse prin proiectul de hotărâre, băncile urmează să-și conformeze activitatea lor, inclusiv să-și ajusteze reglementările interne și sistemul informațional și de raportare. De asemenea, pentru tranzacțiile deja introduse în sistemul informațional urmează a fi completate informații suplimentare pentru a putea genera rapoartele, ceea ce necesită timp și resurse suplimentare. Astfel, considerăm oportun prelungirea termenului de intrare în vigoare a hotărârii respective până la 9 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	Nu se acceptă Se consideră rezonabil termenul de 1 lună din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
Pct.4, subpct. 2) „2) pentru Rapoartele ORD 3.2, ORD 3.21, ORD 3.25 și ORD 3.27 la nivel individual - pentru perioada de raportare ce se finalizează după intrarea în vigoare a hotărârii;”	BC „ProCredit Bank” SA	60.	Cu referire la pct. 4 subpct. 2) din proiectul de modificare a HCE al Băncii Naționale, în special privind Rapoartele ORD 3.2, ORD 3.21, solicităm stabilirea unui termen mai mare pentru prima raportare, spre exemplu luna decembrie 2022.	
	BC „Eximbank” SA	61.	Propunem următoarea redacție: „2) pentru Rapoartele ORD 3.2, ORD 3.21, ORD 3.25 și ORD 3.27 la nivel individual - pentru perioada de raportare următoare perioadei de raportare în care a fost aprobată Hotărârea.” În contextul în care în scopul limitării erorilor ce pot surveni la completarea manuală a rapoartelor, banca a dezvoltat rapoarte automatizate, respectiv, este necesar timp adițional pentru a ajusta parametrizarea rapoartelor automatizate.	

	„Banca Comercială Română Chișinău” SA BC „Energbank” SA BC „Comerțbank” SA	62.	Nu au obiecții sau propuneri la proiect.	
	BC „EuroCreditBank” SA	63.	Nu a prezentat aviz.	
III. Obiecții și propuneri adițional proiectului				
-	-	-	-	-